WSTĘP

Spektrum zaprezentowanej poniżej problematyki badawczej jest zbyt szerokie, aby można było umieścić ją w jednej formule. Nicią przewodnią wszystkich opracowań są zagadnienia wypracowania możliwie efektywnych metod analizy ekonomicznej. Jakość instrumentarium ekonomicznego bowiem jest dobrą rękojmią poprawności badań ekonomicznych. Badania zaprezentowane w niniejszym zbiorze stanowią początek długiego procesu wypracowywania efektywnych instrumentów analizy ekonomicznych. Punkt ciężkości kolejnych zeszytów przesuwać się będzie najprawdopodobniej w kierunku różnorodnych zastosowań wypracowanych metod badawczych. Niniejszy zeszyt naukowy zapoczątkowuje serię zeszytów Katedry Mikroekonomii o charakterze fundamentalnym dla metodologii badań empirycznych. Zeszyty te będą ukazywać się co dwa lata. Autorzy oczekują uwag krytycznych czytelników, które zamierzają publikować w kolejnych wydaniach zeszytów w formie dyskusji „okrągłego stołu".

Problematyka poniższych opracowań obejmuje badania prowadzone przez pracowników Katedry Mikroekonomii Akademii Ekonomicznej w Poznaniu w ostatnich kilku latach. Badania te związane są mniej lub bardziej z teorią koniunktury gospodarczej rozwijanej przez uczniów i współpracowników Profesora Marka Rekowskiego. Praca podzielona została na trzy części. Pierwsza część zawiera badania poświęcone modelom cyklu koniunkturalnego, stabilizacji i prognozowaniu koniunktury gospodarczej. Druga część obejmuje badania koniunktury gospodarczej polskiego przemysłu w okresie transformacji. W części trzeciej zaś znalazły się opracowania poświęcone charakterystyce agregatów monetarnych, pozornym odwołaniom cyklicznym w wycenie dochodowej wartości przedsiębiorstw oraz modelom wyceny opcji giełdowych.

Zeszyt otwiera opracowanie Lecha Wojciechowskiego poświęcone ekonomicznym zastosowaniom modeli grawitacyjnych. Autor wskazuje na możliwości ich wykorzystania w badaniach handlu zagranicznego. Pierwszą część kończy opracowanie Wiesława Łuczyńskiego, będące próbą zastosowania trajektorii okresowych i chaotycznych atraktorów do prognozowania zjawisk gospodarczych.

W części drugiej, w artykule Aleksandry Gaweł, poddano analizie kształtowanie się zatrudnienia i wydajności pracy w przebiegu cyklu koniunkturalnego w polskim przemyśle przetwórczym w latach 1993–2002. Autorka sugeruje m.in., że sztywność rynku pracy działa stabilizująco na liczbę zatrudnionych. Autorka nie stwierdziła występowania silnej zależności liczby zatrudnionych od czynników koniunkturalnych. W opracowaniu Sławomira Kalinowskiego czytelnik znajdzie próbę oceny wpływu wybranych parametrów sytuacji finansowej

przedsiębiorstw na wahania aktywności gospodarczej w skali makroekonomicznej. Autor uzyskał potwierdzenie hipotezy o wyprzedzającym wpływie wahań koniunkturalnych na sytuację finansową przedsiębiorstw. Jacek Jankiewicz zastosował sztuczne sieci neuronowe do prognozowania koniunktury gospodarczej polskiego budownictwa. Największą wartość prognostyczną mają, jego zdaniem, wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w budownictwie oraz wskaźnik wartości produkcji budowlano-montażowej.

Część trzecią otwiera opracowanie Jacka Jastrzębskeigo poświęcone problemowi pętli logicznej w metodzie wyceny dochodowej wartości przedsiębiorstw. Wskazane przez autora odwołanie cykliczne obniża przydatność metody wyceny polegającej na dyskontowaniu wolnych przepływów gotówkowych z pomocą średniego ważonego kursu kapitału. Autor dowodzi, że odwołanie cykliczne jest pozorne oraz podnosi wartość metod wolnych od problemu odwołań cyklicznych. W artykule Michała Kruszki analizie poddane zostały zasady konstruowania monetarnych miar Divisia. Autor dowodzi, że lepsze zrozumienie roli pieniądza w systemach ekonomicznych wymaga zastosowania wskaźników Divisii. Do tej roli wskaźniki Divisii predestynują reguły ich budowy nawiązujące do teorii wyboru konsumenta oraz to, że pozwalają one na uwzględnienie oczekiwań i nastawienia do ryzyka reprezentatywnych podmiotów gospodarczych. Zeszyt naukowy zamyka artykuł Katarzyny Appelt poświęcony założeniom i analizie wrażliwości modelu wyceny giełdowej opcji kupna Blacka-Scholesa. Autorka podkreśla uniwersalny charakter modelu oraz omawia formuły wyceny prostej opcji kupna.

Wiesław Łuczyński

Część I

MODELE CYKLU KONIUNKTURALNEGO, STABILIZACJA I PROGNOZOWANIE KONIUNKTURY